

DOI: 10.31866/2616-7948.2(16).2025.345636

УДК 070:82-92]:004.946.5:[725.945:17.023.31

Розмова з пам'ятником як жанр журналістики: діалог двох побратимів з пам'ятних дошок, що поруч

Валентина ГАЛИЧ

д-р філол. н., проф.

Приватний вищий
навчальний заклад
«Міжнародний економіко-
гуманітарний університет
імені академіка Степана
Дем'янчука»вул. Степана Дем'янчука, 4,
33000, Рівне, Україна

bella.lnu@gmail.com

ORCID 0000-0002-4492-8922

© Галич В., 2025

Стаття професора Миколи Тимошика «Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ» в «Українському інформаційному просторі» (число 10 за 2022 рік) спонукала до поглиблення цієї теми в пресознавчих дослідженнях. Так, започатковану УІП дискусію продовжили львівські дослідники на сторінках «Вісника Львівського університету. Серія журналістики» (стаття Ігоря Скленера), а професорка з Рівного Валентина Галич вже запровадила у своєму курсі з основ фаху популярний (зокрема у шведських медіа) підвид діалогу журналіста зі співбесідником – «Інтерв'ю з пам'ятником», – описаний у статті професора Миколи Тимошика.

Ідеться про нерозкриті можливості інтерв'ю як жанру, коли досвідчений журналіст звертається до унікальної творчої форми текстотворення – у незвичний спосіб «розговорити»... пам'ятник у конкретиці животрепетних проблем краю, де встановлений цей пам'ятник, або справи, якою жила увічнена в постаменті особистість.

Темою оригінального жанру – інтерв'ю з пам'ятником або імерсивного інтерв'ю – авторка обрала діалог двох сучасників, імена яких нещодавно увічнені в меморіальних дошках на одному з будинків, де вони донедавна мешкали в Рівному: переселенця з Донбасу, професора філології і журналістики Олександра Галича та солдата-гранатометника 57 окремої мотопіхотної бригади ім. отамана Костя Гордієнка, корінного рівнянина Дмитра Ткачука, який загинув від кулі російського окупанта на луганському фронті.

Цей підвид жанру інтерв'ю авторка називає імерсивним (від англ. “immersive”, що означає занурюючий, який забезпечує повне занурення, охоплюючий). Це різновид публіцистичного твору діалогічної форми, що сприяє зануренню реципієнтів у віртуальну/доповнену реальність, своєрідний нереальний, штучно створений світ, з яким вони можуть взаємодіяти в реальному часі з метою осмислення актуальних проблем сьогодення.

Імерсивний спосіб формування сюжету в цьому публіцистичному інтерв'ю реалізується через модальність ствердження духовних цінностей – потужної сили прогресивного розвитку українського суспільства.

Ключові слова: інтерв'ю з пам'ятником, імерсивне інтерв'ю, жанри журналістики, російсько-українська війна, Олександр Галич, Дмитро Ткачук.

CONVERSATION WITH A MONUMENT AS A GENRE OF JOURNALISM: DIALOGUE BETWEEN TWO BROTHERS FROM NEARBY MEMORIAL PLAQUES

Valentyna HALYCH

Doctor of Philology, Professor,

Private Higher Educational Institution

“International University of Economics and Humanities
named after Academician Stepan Demianchuk”

Stepan Demianchuk Str., 4, 33000, Rivne, Ukraine

bella.lnu@gmail.com

ORCID 0000-0002-4492-8922

The article “Journalism Genres as a Scientific and Practical Problem: toward Provocation of the Professional Polemics of Media Theorists and Practitioners” in “Ukrainian Information Space” (Issue 10, 2022) prompted the revival of this topic in press studies. Thus, the discussion initiated by the UIS was continued by Lviv researchers on the pages of “Visnyk of Lviv University. Journalism Series” (an article by Igor Sklener), and a professor from Rivne, Valentyna Halych, has already introduced into her course on the basics of the profession a subtype of a dialogue between a journalist and an interlocutor (popular in particular in Swedish media) – “Interview with a Monument”, described in Professor Mykola Tymoshyk’s article.

This study is about undiscovered possibilities of the interview as a genre, when an experienced journalist turns to an unusual creative form of text creation, just in an unusual way to “talk”... a monument in the specifics of the vital problems of a certain region where this monument is installed or the affairs that a personality immortalised in the pedestal lived.

The author chooses the theme of the original genre – an interview with a monument or an immersive interview – as the dialogue between two contemporaries, whose names were recently immortalised in memorial plaques on one of the residential buildings where they lived side by side in Rivne until recently: an immigrant from Donbas, Professor of Philology and Journalism Oleksandr Halych, and a soldier, grenade launcher of the 57th separate motorised infantry brigade named after Ataman Kostia Hordienko, a native citizen of Rivne Dmytro Tkachuk, who died from a bullet from the Russian occupier on the Luhansk front.

The author views this subspecies of the interview genre as an immersive one (from the English “immersive”, which means immersing, providing complete immersion, encompassing). This is a type of a journalistic work in a dialogic form that helps immerse recipients in the virtual/augmented reality, a kind of unreal, artificially created world with which they can interact in real time in order to understand current problems of the nowadays.

The immersive way of the plot forming in this journalistic interview is realised via the modality of affirming spiritual values as a powerful force for the progressive development of the Ukrainian society.

Keywords: interview with a monument, immersive interview, genres of journalism, Russian-Ukrainian war, Oleksandr Halych, Dmytro Tkachuk

Біля скверу, у мальовничому куточку подвір'я будинку 5-а по вулиці Буковинській міста Рівного, перехожі уповільнюють ходу. Їхню увагу привертають меморіальні дошки, установлені на розі будинку як знак вшанування двох його мешканців – Олександра Галича та Дмитра Ткачука. Хто вони? Чому увічнена вдячними містянами пам'ять про них? На портретах із каменю й скла зображені світлі одухотворені обличчя, які нікого не залишають байдужими. Спонукають до роздумів і тексти, що подаються нижче й означають віхи їхнього сподвижницького життя в ім'я України. Ось вони:

«У цьому будинку з 2015 по 2023 рр. проживав ГАЛИЧ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ (26.03.1948 – 10.03.2023). Визначний учений, педагог, письменник, Заслужений діяч науки і техніки України, Відмінник освіти, доктор філологічних наук, професор».

«ДМИТРО ТКАЧУК (30. 11. 85 – 15. 04. 22). Солдат-гранатометник 57 окремої мотопіхотної бригади ім. отамана Костя Гордієнка. Здобув освіту економіста в МЕНУ. Працював митним брокером, у будівельно-му маркеті «Епіцентр». Без військового досвіду пішов добровольцем до лав ЗСУ. Загинув під час виконання бойового завдання на Луганському напрямку, захищаючи суверенітет і територіальну цілісність України».

Увечері, коли стихає на вулиці гомін, а на небі з'являються зорі, здається, що в теплому світлі ліхтаря портрети оживають, і можна почути тиху розмову двох прекрасних чоловіків. Вони різного віку, соціального статусу, один – родом зі сходу України, що нині палає в огні війни, ін-

ший – із заходу, але... такі близькі за долею, життєвими дорогами, баченням подій воєнного часу настільки, що їх можна вважати побратимами. «Побратимами? – скажете ви. Хіба вони обидва військові?». Так, побратими, до того ж тричі, бо побратими – це люди, об'єднані спільними поглядами на життя, метою, спрямованою на перемогу, захист один одного, знищення ворога, долання перешкод у важких умовах.

Але... прислухаймося до розмови наших героїв. Вона багато чого розкриє з їхнього буття й водночас багато чого «розкаже» про нас самих.

О. Г. (Олександр Галич). Вітаю вас, Дмитре! Пропоную познайомитися ближче. Я прочитав вашу коротку біографію на меморіальній дошці. Шкода, що ваше життя обірвалося в такому молодому віці. Я пишаюся тим, що саме ви поряд зі мною, адже увічнюють пам'ять тільки гідних людей. Споглядаю за життям мешканців будинку, що відтінює життя рідного міста, буття нашої держави, і скільки думок народжується, скільки почуттів вирує, що хочеться висловитися, поспілкуватися з вами.

Д. Т. (Дмитро Ткачук). Мені теж шкода, що з вами, Олександрє Андрійовичу, доводиться ближче знайомитися за таких обставин. Я вас пам'ятаю, часто бачив у нашому дворі з дружиною, чув, що ви переселенці, з Донбасу. Зворушувало те, що ви виростили сквер біля будинку, опікувалися клумбами. Спостерігав, як ви, неодмінно разом із дружиною, з портфелями в руках, ішли на роботу. Подумалось: «Мабуть, учителі. Не здаються під тягарем проблем, які випали на їхню долю. Почати життя з нуля, втративши все – дім, роботу – здатні лише сильні люди». А чому саме в Рівне ви приїхали в 2014 році?

О. Г. Рівне – це місто моєї молодості, тут народилися мої сини, тут міцніли крила моєї особистості. Корінний донбасівець, після закінчення аспірантури в ДонДУ у 1978 р. зі своєї ініціативи одержав призначення на роботу в Західну Україну, у Рівненський педагогічний інститут, де працював до 1998 року, пройшовши шлях від асистента до професора, був першим деканом факультету української філології, завідував кафедрою української літератури, згодом – теорії літератури та славістики.

Д. Т. Але чому ж повернулися на Донбас?

О. Г. Кажуть, Донбас важко полюбити, але ще важче його розлюбити, надто ж коли народився там. Туга за ковильним степом, запахом полину, теплим берегом Дінця спонукали до переїзду. Ностальгійні мотиви з'явилися й у поезіях:

Кущик полину – дарунок із світу дитинства.

З ним радісні, світлі, прекрасні новини,

Немов на Поліссі суцвіття калини.

Я хочу туди, звідки запах полину.

Тож прийняв запрошення ректора Луганського університету й переїхав на Донбас. Працюючи у виші в місті на крайньому Сході України, зважаючи на російськомовний регіон, у якому уже відчутні були щупальці ідеології «руського міра», активно займався громадською роботою, спрямованою на зміцнення авторитету України у світі, на виховання в молодого покоління національної гідності: був частим гостем на обласному луганському радіо й телебаченні, публікувався в місцевій періодиці, очолював обласну організацію товариства «Україна і світ», представляв наукову та освітянську інтелігенцію на Всесвітніх форумах українців та міжнародних наукових конференціях. Я часто порівнював свою долю із крилами птаха: одне з них змужніло на Заході України, а друге – гартувалося на Сході. Проте незмінними завжди залишалися велика любов до України, усвідомлення її цілісності.

Д. Т. Тепер зрозуміло, чому ви повернулися до Рівного, бо тут залишилися ваші друзі, численні учні, які могли протягнути руку допомоги.

О. Г. Саме так, у цьому місті, оспіваному в моїх віршах, і вирішив пережити воєнне лихоліття. Так я став вашим сусідом. Мені пригадалося, як на початку повномасштабної війни я з мешканцями свого будинку під час тривоги перебував у підвалі, і раптом до нас забіг молодий чоловік у військовому одязі, сів на кінчик ящика, по-хазяйськи окинув оком непристосоване під бомбосховище приміщення, де на стільчиках сиділи люди. А незабаром там з'явилися пластикові плити, на яких можна було лежати, сидіти. Мені здається, що це був результат вашої турботи про сусідів. А через деякий час ми взнали, що житель нашого будинку загинув на фронті. І серце моє обпеклося болем, адже мій старший син Андрій пішов добровольцем у ЗСУ. І в моїй уяві постав високий юнак з рішучим поглядом променистих очей, я зрозумів, що це були ви.

Д. Т. Так. Це був я. З перших днів великої війни, у лютому 2022 року я хотів записатися в тероборону м. Рівного. Дивувався, що мене, зростом 186 см, який займався карате, мав 1-й розряд з боксу, туди не взяли. Проте, озброєний лозунгом «Усе буде Україна», дуже прагнув бути корисним своїй державі. Сказав собі: «Я не буду лежати на дивані, коли мою Україну вбивають!». Маючи економічну освіту, організаторський досвід роботи митним брокером у будівельному маркеті «Епіцентр», я налаштував діяльність патруля свого будинку, активно займався волонтерством: організовував закупівлю ліків, військового спорядження для ЗСУ, а друзі із Польщі допомогли придбати легковий автомобіль та «бус» для військових. Мої батьки – тато Микола Дмитрович і мама Наталія Степанівна – у всьому мене підтримували, з розумінням поставилися до мого рішення йти на фронт. 2 березня я вже прийняв присягу. Вітаючи нас, генерал сказав, що добровольці краще мотивовані, ніж професійні військові. Я це запам'ятав, завжди усвідомлював, що саме прагнення відвоювати свободу і незалежність України мотивувало мо-

їми вчинками. Це допомагало мені переносити неймовірні труднощі фронтового життя, мобілізувати життєві сили.

О. Г. Як педагог і дослідник документальної літератури, розумію, що героями не народжуються, ними стають за певних обставин, геройство формується, прививається... Звідки у вас таке гостре відчуття правди і справедливості, готовність на самопожертву заради високої мети – незалежності української держави, звідки такі сильні патріотичні почуття?

Д. Т. Складно сказати однозначно. Вочевидь, у середовищі родини та школи формувався мій «український дух», як кажуть науковці, – україноцентричний світогляд. У дитинстві любив слухати розповіді свого дідуся про Другу світову війну, учасником якої він був. Улюбленими предметами в школі були математика та історія. Мій герой – Степан Бандера – український політичний діяч, провідник національно-визвольного руху ХХ ст., борець за незалежність України. На мій погляд, любов до України повинна проявлятися в усіх вчинках справжнього патріота, навіть у найінтимніших почуттях. Любити Україну – це означає й потребу ходити до Української церкви. Я свою донечку Діну хрестив в Українській церкві.

О. Г. А що любили читати?

Д. Т. Мені подобалися книги сучасного українського письменника Мирослава Дочинця.

О. Г. Він не просто письменник, а письменник-філософ, журналіст, видавець.

Д. Т. Так, це відчутно. Твори Мирослава Дочинця саме й привабили мене філософсько-психологічною спрямованістю, щирістю, добротою, життєвою мудрістю. Мене захоплювала також політична й громадська діяльність Михайла Гориня, дисидента й політв'язня. Читав його книжку «Запалити свічку» – збірку спогадів, нарисів, інтерв'ю. «Краще засвітити одну свічку, ніж усе життя проклинати пільму» – цей девіз Михайла Гориня скеровував мої вчинки, мою поведінку, зміцнював мужність у боях з російськими загарбниками.

О. Г. Ваш короткий, але звияжний військовий шлях пролягав дорогами Донбасу. Які населені пункти захищали?

Д. Т. Лисичанськ, Северодонецьк, Кременна, с. Нижнє – на Луганщині, де разом зі своїм земляком Сергієм Поліщуком 15 квітня 2022 року загинув, виконуючи бойове завдання.

О. Г. Моє рідне село Серебрянка, де минули дитячі та юнацькі роки, знаходиться поблизу Лисичанська, часто бував у Кременному й Северодонецьку. Із тривогою і хвилюванням стежив за подіями початку повномасштабного вторгнення російських військ на нашу територію. Скупі повідомлення про запеклі бої на Донеччині та Луганщині в моїй душі

знаходили відгук у віршованих рядках. Вони про те, що бачили й пережили ви:

Стікає кров'ю Серебрянка
В степу донецьким, де полин
І ковила, й маслина дика,
Що зветься лох, а ще
В посадці абрикос.
А поруч Сіверськ,
Це колишня Яма.
Мій рідний край,
Моя земля, окреслена Дінцем,
Рікою юності й дитинства,
Що зараз кров'ю вся сплива,
В війні, розв'язаній не нами...
(Стікає кров'ю Серебрянка)

Війна кривавими слідами
Помітила і південь, й схід.
Її невиситими плодами
Криваво простягнувся хід.
Бахмут і Сіверськ, Серебрянка,
Ще й Краматорськ, Слов'янськ, Дружківка.
Удари з неба спозаранку.
Не кольорова. Чорно-біла плівка.
На ній війна, бої безперестанку...
(Криваві сліди війни)

Д. Т. Ваші вірші, Олександр Андрійовичу, відтворили в моїй пам'яті ландшафти Луганщини, картини природи, що пробуджується від зими, перші квіти в лісі понад Дінцем – підсніжники, проліски, які завжди навіювали спомини про мамин квітник. А в степу під весняним сонцем розливалися пахощі тогорічного сухого полину. Як хотілося жити! Думалось про те, скільки руйнувань і знищень красивого й добротного принесла війна в цей край! Якщо моє життя подарувало мирний день, спокійну ніч дітям і нашим матерям, зберегло від знищення пам'ятки історії і культури, сприяло наближенню жаданої Перемоги, то я не шкодую, що мені в 36 років довелося розпрощатися з ним.

О. Г. Дмитре, тільки люди чистої душі й такого гарячого серця здатні на подібні думки і вчинки. Ви згадали полин – улюблену, оспівану

в моїх поезіях рослину, котра, як і ковила, соняшник, абрикос, символізує Донбас. До речі, там багато різновидів духмяного й цілющого полину. Я 19 років прожив у Рівному, й ностальгійний спогад про свою малу батьківщину, донбаський край завжди пов'язувався з образом полину. Для мене запах полину – це і «привіт із ковильного степу», і «пам'ять безкраїх віків», і «дарунок зі світу дитинства». Пейзажні образи загалом яскраво відтінюють внутрішній світ мовця, здатні в лаконічній формі лірично й неповторно описати подію, відтворити портрет людини. Так, у документальному фільмі, присвяченому вам, підготовленому рівненськими телевізійниками, є фрагмент ваших похоронів, де ваша мама сказала: «Нема життя... Пустота в душі... Немає дуба, бо Дмитро був дубом. Немає справжнього героя...». А у вірші Лариси Лукашук образ дощу підсилює біль великої втрати – вашої загибелі та інших молодих рівнян на фронті:

Плачуть місто дощем,
Люди гіркими сльозами.
Боже, прости нам гріхи,
Ворога знищ разом з нами.
Люди стоять на колінах,
Хлопців несуть з прапорами.
Просимо миру живим,
Тим, хто в молитвах із нами.
Діма загинув в бою,
Сильна людина, рівнянин.
Молимо царство йому...
В Бога на небі, в раю.
Плачуть небо дощем,
Люди гіркими сльозами...

Д. Т. Ви професійно як літературознавець помітили, що пейзажні образи в словах моєї мами та у вірші вражаюче відтворюють не лише непомірне горе рідних загиблих, а й здатність українців щиро співпереживати, закладати в глибини пам'яті ось такі трагічні моменти військового часу. А Ви себе, шановний професоре, більше відчували вчепним, педагогом чи поетом?

О. Г. Непросте питання. У своєму житті поступово через навчання в Донецькому державному університеті, захист кандидатської та докторської дисертацій з теорії літератури викристалізувалися свідомість і поведінка науковця. Мій науковий здобуток складають понад 500 наукових і науково-методичних праць, опублікованих і в нашій державі,

і за кордоном, серед яких 13 монографій, 20 підручників, під моїм керівництвом захищено 37 кандидатських та 8 докторських дисертацій, був директором Східного філіалу Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України. Наукові успіхи викликали бажання поділитися своїми знаннями з молоддю. Проте вірші писав ще з юності, але вони для мене завжди були схованкою й розрадою для душі, ніколи не були самоціллю. У дорослому віці ця сфера мого життя стала супровідною для наукової та освітньої діяльності. Поступово віршування стало моїм поетичним щоденником, у якому занотовував свої роздуми про події в суспільстві й родині, враження від поїздок по Україні й за кордон, своє відчуття сьогодення й передбачення майбутнього. Моя дружина Валентина Миколаївна ініціювала видання першої збірки «Мнемозіна», а у 2025 році, уже після мого відходу у вічність, об'єднала весь мій поетичний здобуток й опублікувала книжку «На хвилях пам'яті».

Д. Т. А про що ви, Олександрє Андрійовичу, писали у своїх віршах?

О. Г. Розділи збірки «На хвилях пам'яті» – «Мнемозіна», «Далечінь пам'яті», «Белла», «В душі палає Україна» – указують на тематичне розмаїття моїх творів: філософські роздуми про сенс людського життя, природу та призначення пам'яті, минуле й майбутнє, війну і мир; у них бринить любов до рідної землі, прекрасної в будь-яку пору року, оспівуються високі громадянські та патріотичні почуття. Поезії ілюструють становлення моєї мультикультурної свідомості, сформованої в соціальному часі й просторі України другої половини ХХ – початку ХХІ ст., заснованої на загальнолюдських цінностях і шанобливому ставленні до національної літературної спадщини, уособлюють непросте, проте, як зазначають дослідники моєї творчості, «одухотворене ствердження вченого-інтелігента».

Д. Т. Кілька разів ви згадали слово «Мнемозіна». А що воно означає?

О. Г. Це концептуально вагоме слово в означенні не лише моєї поетичної творчості, а й наукової та педагогічної й громадської діяльності. Слово «Мнемозіна» запозичене з давньогрецької міфології, це ім'я богині пам'яті. У переносному значенні «Мнемозіна» – це Пам'ять. Мої наукові дослідження, зосереджені у сфері документалістики, збагатилися поетичним тлумаченням філософської категорії пам'яті як знака історії, спадкоємності поколінь, єдності людства, про що свідчать назви віршів («Мнемозіна», «Моя пам'ять свіжіша озона», «Пам'ять», «Криниця пам'яті», «На хвилях пам'яті», «Далечінь пам'яті», «А пам'ять рветься на перо, до волі», «Міст пам'яті» та ін.). Як університетський викладач, я прищеплював своїм учням стійкість у протистоянні безпам'ятству. У 90-х рр. на рівненському телебаченні вів авторську програму «Мнемозіна», присвячену репресованим у сталінську добу діячам української культури, завданням якої було відновлення історичної пам'яті

українців та формування поваги до їхньої культурної спадщини представників інших національностей та етнічних груп Рівненщини.

Д. Т. А чи знайшов у вашій творчості відгук про віроломний напад росії на Україну?

О. Г. Це дуже болюча для мене тема як для людини, що перебувала під обстрілами «Градом», втратила житло в Луганську, престижну роботу, залишила все дороге своєму серцю в окупованому місті й за трагічних обставин виїхала до Рівного – берега своєї молодості. Із самого початку російської анексії, свідком якої я був, вторгнення російських військ на українські землі сприймав не як антитерористичну операцію (АТО), не як операцію об'єднаних сил (ООС), а як страшну криваву війну, яка не завершиться окупацією Криму та Донбасу, а пошириться й на інші території України. Свої переживання та роздуми про згубну, руйнівну силу війни, героїчний супротив українських військ російським оркам я втілював у віршах «В душі моїй палає Україна», «Мій народ», «І знов війна, і знову лихо», «Щоб бути урівень з добою», «Апокаліпсис липня 2014», «Війна навкруг, не до погоди», «Покидаю я рідний край», «Спогад про майбутнє», «А до щастя ще треба дожити», «Мертві лежать у могилах», «Шлю прокляття війні», «В огні палає Лисичанськ», «Бахмут» та ін. Особливо боляче я сприймав загибель молодих людей, таких, як ви, Дмитре. Про це теж писав:

Я серце роздам по шматочках
Всім тим, кого нищить війна,
Донькам України й синочкам –
І це невелика ціна.

Д. Т. Послухав я вашу сповідь, пане Олександр, і серце моє сповнилося вдячністю за вашу невтомну працю на ниві духовності України, людини, чие ім'я вписане до сторінок української історії та культури.

О. Г. Як і ваше ім'я, Дмитре. Миті самовідданого життя справжніх особистостей, до яких належите й ви, живлять національну історію, закладаються в глибини пам'яті сучасників і нащадків. Ваша мужність високо поцінована: ви одержали посмертно церковну нагороду Православної Церкви України – медаль «За жертвовність і любов до України», пам'ять про вас увічнена в трьох меморіальних дошках, установлених у місцях, де ви вчилися, працювали й проживали в рідному місті, ви удостоєні звання почесного громадянина Рівного.

Д. Т. У наших долях, як я зрозумів, багато чого спорідненого.

О. Г. Так, виходить, що у нас міцне побратимство. Ми мешкали в одному будинку, на Рівненщині сформувалися наші особистості, ми ходили одними дорогами Луганщини, були свідками пробудження природи

степоного краю, захищали його: ви – зброєю, я – словом. Наше життя в обох обірвалося навесні – ваше 15 квітня 2022 року, моє – 10 березня 2023 року, ви загинули, обороняючи Донбас від російського загарбника, а я віддав життя на духовному й освітньому фронті, обороняючи душі молодих українців науковим і публіцистичним словом від безпам'ятства, почуття меншовартісності, нігілізму в ставленні до рідної культури – мови, літератури, наснажуючи їхні серця гордістю за багату й легендарну історію українського народу, сповнюючи їх мужністю, бажанням боротися за свободу України. Вірю, що нам вдалося засвітити Свічу свого життя, наснажуючи цей вогник великою любов'ю до Батьківщини, силою волі, здатністю на самопожертву. І хоча наше земне життя перервалося, полум'я нашої Свічі не згасло, воно підтримується світлою пам'яттю рідних людей, наших земляків, усіх, хто називає себе «українцем», наснажує їх світлоносною енергією, спрямованою на добрі справи в ім'я України.

Тиха, розважлива розмова продовжувалася, а місяць уже передавав естафету ранковому світлу, що пробивалося зі сходу. Кожен з наших героїв побував у ролі того, хто ставив запитання і відповідав на них. Це був діалог двох однопумців, двох патріотів. Свідками їхніх перемовин були різнокольорові мальви на клумбі біля меморіальних дошок – квіти, які споконвіку прикрашають будинки українців, оспівані у фольклорі та художній літературі, стали уособленням миру й щастя, спадкоємності поколінь, символом немеркнучої пам'яті про легендарну українську історію, яка сьогодні пишеться кров'ю, мужністю й відвагою захисників Вітчизни.

Надійшла: 07.08.2025; Прийнято: 30.09.2025;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 09.12.2025

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.